

Voorlegger Wijziging Verordening financiën bedrijfslichamen 1999

De Verordening financiën bedrijfslichamen (Vfb 99) geeft aan hoe de schappen hun jaarlijkse begroting en rekening vorm moeten geven.

Enkele recente ontwikkelingen hebben aanleiding gegeven tot een herbezinning op onderdelen van de geldende Vfb 99. Deze ontwikkelingen zijn:

- een ontoereikende verantwoording die door schappen afgelegd wordt over de financiële relaties die zij onderhouden met derden;
- praktijkervaringen van de schappen die aangeven hoe de praktische uitvoerbaarheid van de Vfb 99 vergroot kan worden;
- veranderingen in de verantwoordingsregels bij (lagere) overheden en het bedrijfsleven.

De Bestuurskamer heeft een wijziging van de Vfb 99 voorbereid. Met de wijziging wordt beoogd een:

1. aanscherping van de eisen die gesteld worden aan de verantwoording over de externe financiële relaties;
2. grotere vrijheid voor de schappen bij de inrichting van de toelichting op de begroting en de jaarrekening;
3. ruimere mogelijkheid voor de vorming van reserves en voorzieningen;
4. actualisering van het systeem van hoofdfuncties (activiteitencusters) en rubrieken (baten – en kostensoorten) in begroting en rekening.

De aanpassingen vinden hun uitwerking in de bijgevoegde Ontwerpverordening tot wijziging (2) van de Verordening financiën bedrijfslichamen 1999.

Voor de goede orde is tevens de integrale tekst van de verordening, met geactualiseerde toelichting, bijgevoegd, zoals deze luidt na verwerking van de wijziging.

Beoogd wordt de wijziging in te voeren met ingang van het begrotingsjaar 2006.

De Bestuurskamer heeft in zijn vergadering van 19 mei 2005 ingestemd met de ontwerpverordening en doorgeleiding naar de raad ter vaststelling.

Voorgesteld wordt de ontwerpverordening vast te stellen.
--

**Ontwerp-
Verordening tot wijziging (2) van de Verordening financiën bedrijfslichamen 1999**

Verordening van de Sociaal-Economische Raad van (datum) tot wijziging (2) van de Verordening financiën bedrijfslichamen 1999

De Sociaal-Economische Raad;

Gehoord de Bestuurskamer;

Gelet op de artikelen 122, 123 en 125, alsmede artikel 35 van de Wet op de bedrijfsorganisatie;

Gelet op de Instellingsverordening Bestuurskamer (RE 9/2004);

Besluit:

Artikel I

De Verordening financiën bedrijfslichamen 1999 wordt gewijzigd als volgt:

In artikel 1 vervallen de onderdelen sub g en h.

Artikel 4 komt te luiden:

1. De baten en lasten worden in de begrotingsverordening toegerekend aan de hoofdfuncties, omschreven in bijlage 1 van deze verordening.
2. De baten en lasten worden ingedeeld in de baten- en kostensoorten, vermeld in bijlage 2 van deze verordening.
3. De baten- en kostensoorten worden in de toelichting gesplitst in sub-baten- en kostensoorten, zoveel als nodig is ter verkrijging van een duidelijk beeld van het te voeren, onderscheidenlijk het gevoerde beleid.

Artikel 7, tweede lid, onderdeel e vervalt.

Artikel 11 komt te luiden:

De begrotingsverordening geeft, zoals schematisch weergegeven in bijlage 3, voor elk van de op grond van artikel 4, eerste lid, te onderscheiden hoofdfuncties, alsmede voor alle hoofdfuncties tezamen (totaal-generaal) ramingen voor elk van de op grond van artikel 4, tweede lid, te onderscheiden baten- en kostensoorten, alsmede de ramingen van de totaalbedragen van de baten, van de totaalbedragen van de lasten, van de exploitatiesaldi en van de raming van de omvang van de reserves aan het begin en aan het eind van het begrotingsjaar.

In artikel 12 wordt het tweede lid geschrapt en worden een nieuw tweede en derde lid ingevoegd die luiden als volgt:

2. De toelichting op de begroting is ingericht op een wijze die door het bestuur van het bedrijfslichaam passend wordt geacht.
3. De toelichting bevat ten minste:
 - a. een specificatie van de begroting volgens de door het bestuur passend geachte inrichting; deze specificatie geeft naast de geraamde bedragen voor het begrotingsjaar tevens de geraamde bedragen voor het vorige begrotingsjaar na eventuele, door het bestuur vastgestelde wijzigingen en de gerealiseerde bedragen voor het voorvorige begrotingsjaar, alsmede
 - het begrote exploitatiesaldo,
 - de omvang van de desbetreffende reserve aan het begin van het begrotingsjaar en
 - de omvang van de desbetreffende reserve aan het eind van het begrotingsjaar.
 - b. een overzicht van de heffingsverordeningen die ten grondslag liggen aan de begroting, met hun tarieven, heffingsgrondslagen, begrote bruto-heffingsopbrengst(en), eventuele Schilthuisaftrek en begrote netto-opbrengst(en);
 - c. een uiteenzetting over de financiële positie van het bedrijfslichaam;
 - d. een overzicht van de personele sterkte in het begrotingsjaar en het vorige begrotingsjaar, uitgedrukt in voltijdeenheden;
 - e. een overzicht van de personeelskosten in het begrotingsjaar, het vorige begrotingsjaar en de gerealiseerde bedragen voor het voorvorige begrotingsjaar, gespecificeerd naar
 - a. salarissen;
 - b. sociale-verzekeringspremies;
 - c. pensioenpremies;
 - d. niet in premieverband betaalde sociale lasten en overige personeelskosten van het eigen personeel;
 - f. de vergoeding voor de voorzitter in het begrotingsjaar en het vorige begrotingsjaar;
 - g. vermelding van de benoemingsgerechtigde organisaties waarmee financiële relaties worden aangegaan of onderhouden, alsmede instellingen waarin deze organisaties participeren en waarmee financiële relaties worden aangegaan of onderhouden, plus de daarmee gemoeide bedragen en de bestedingsdoeleinden;
 - h. vermelding van de overige organisaties waarmee financiële relaties worden aangegaan of onderhouden, plus de daarmee gemoeide bedragen en de bestedingsdoeleinden; hierbij geldt als ondergrens: 50.000 euro per financiële relatie of, indien het totaal aan financiële relaties niet méér bedraagt dan 1 miljoen euro: 5 procent van het begrote bedrag aan financiële relaties;
 - i. een verantwoording van de sub g en h bedoelde financiële relaties volgens de punten a tot en met e van artikel 4.1.1 van het Besluit beleidsregels Bestuurskamer;
 - j. een overzicht van de wijze waarop de baten- en kostensoorten, als genoemd in bijlage 2, zijn toegerekend aan de hoofdfuncties, opgenomen in de begrotingsverordening. Indien de toelichting niet is ingericht naar het model van de hoofdfuncties is een transponeringstabel of -overzicht opgenomen.

Artikel 13 vervalt.

Artikel 21 komt te luiden als volgt:

Het besluit tot vaststelling van de rekening van baten en lasten is ingericht overeenkomstig de inrichting van de begrotingsverordening en bevat, zoals schematisch weergegeven in bijlage 4, de voor het verslagjaar gerealiseerde bedragen.

Artikel 22 komt te luiden als volgt:

De toelichting op de rekening van baten en lasten is ingericht overeenkomstig de inrichting van de toelichting op de begroting en bevat ten minste:

- a. een specificatie van de rekening volgens de door het bestuur passend geachte inrichting van de begroting; deze specificatie geeft naast de gerealiseerde bedragen voor het verslagjaar tevens de begrote bedragen voor het verslagjaar na eventuele, door het bestuur vastgestelde wijzigingen en de gerealiseerde bedragen voor het vorige verslagjaar;
- b. een toelichting van belangrijke afwijkingen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten;
- c. een overzicht van de heffingsverordeningen met hun tarieven, begrote en gerealiseerde bruto-heffingsopbrengst(en), eventuele Schilthuisaftrek en begrote en gerealiseerde netto-opbrengsten;
- d. een overzicht van de personele sterkte per 1 januari en per 31 december van het verslagjaar, zowel uitgedrukt in aantal personeelsleden als in voltijdeenheden en aangevuld met een overzicht van de verdeling van de personele sterkte – omgerekend naar voltijdeenheden – over de door het bedrijfslichaam gehanteerde salarisschalen/ functiegroepen;
- e. een overzicht van de personeelskosten en de vergoeding voor de voorzitter, een en ander overeenkomstig de desbetreffende specificatie en toelichting op de begroting;
- f. een overzicht van de benoemingsgerechtigde organisaties waarmee financiële relaties zijn aangegaan of onderhouden, alsmede instellingen waarin deze organisaties participeren en waarmee financiële relaties worden aangegaan of onderhouden, plus de daarmee gemoeide bedragen en de bestedingen;
- g. een overzicht van de overige organisaties waarmee financiële relaties zijn aangegaan of onderhouden, plus de daarmee gemoeide bedragen en de bestedingen; hierbij geldt als ondergrens: 50.000 euro per financiële relatie of, indien het totaal aan financiële relaties niet méér bedraagt dan 1 miljoen euro: 5 procent van het totale bedrag aan financiële relaties;
- h. een verantwoording van de financiële relaties volgens de punten a tot en met e van artikel 4.1.1 van het Besluit beleidsregels Bestuurskamer;
- i. een overzicht van de wijze waarop de baten- en kostensoorten, als genoemd in bijlage 2, zijn toegerekend aan de hoofdfuncties, verantwoord in het besluit tot vaststelling van de rekening van baten en lasten. Indien de toelichting niet is ingericht naar het model van de hoofdfuncties is een transponeringstabel of -overzicht opgenomen.

Artikel 31 komt te luiden als volgt:

1. Reserves worden in de balans onderscheiden naar:
 - a. de algemene reserve;
 - b. de bestemmingsreserves en
 - c. de bestemmingsfondsen.
2. De algemene reserve is de reserve van de hoofdfunctie ‘bestuur en algemeen’.
3. Bestemmingsreserves zijn reserves met een bijzondere bestemming, bepaald door het bestuur.

4. Bestemmingsfondsen zijn reserves met een bijzondere bestemming, waarbij een bestedingsbeperking is aangebracht door derden.

Artikel 32 komt te luiden als volgt:

Het eigen vermogen bestaat uit de som van de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen.

Artikel 34 komt te luiden als volgt:

De som van de algemene reserve en de bestemmingsreserves is maximaal gelijk aan het totaal van de lasten over het verslagjaar.

In artikel 35, derde lid, sub a wordt ‘bestuur’ vervangen door ‘bestuur en algemeen’.

Het tussenkopje na artikel 35 wordt gewijzigd in: Voorzieningen en niet in de balans opgenomen verplichtingen

Artikel 36 komt te luiden:

Op voorzieningen en niet in de balans opgenomen verplichtingen is van toepassing Richtlijn B10 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen.

Artikel 37 vervalt.

Artikel 38, tweede lid, sub e komt te luiden:

e. de vrijgevallen bedragen in het jaar ten gunste van de rekening van baten en lasten;

Artikel 39 vervalt.

Bijlage 1 wordt gewijzigd als volgt:

- De eerste zin komt te luiden:
De in artikel 4, eerste lid bedoelde indeling omvat vijf clusters van activiteiten en taken ten behoeve van de begroting en de jaarrekening;
- het tussenkopje ‘a. bestuur’ wordt gewijzigd in ‘a. bestuur en algemeen’;
- onderdeel ‘e. algemeen belang’ vervalt;
- onderdeel f. medebewind wordt verletterd tot ‘e. medebewind’.

Bijlage 2 wordt gewijzigd als volgt:

- De titel komt te luiden: “Baten- en kostensoorten”;
- in de eerste zin wordt ‘derde lid’ vervangen door ‘tweede lid’;
- in het onderdeel Lasten wordt in de nummers 2 tot en met 4 ‘bestuur en secretariaat’ en in nummer 5 ‘organen en commissies’ geschrapt;
- onderdeel 6 komt te luiden: 6. financiële relaties;
- de tekst van het N.B. wordt geschrapt.

Bijlage 3 vervalt.

Bijlage 4 wordt vernummerd tot Bijlage 3.

Bijlage 5 vervalt.

Bijlage 6 wordt vernummerd tot Bijlage 4.

Bijlage 7 wordt vernummerd tot Bijlage 5. In deze bijlage wordt in de kop van de tabel 31-12-19x en 31-12-19x-1 vervangen door 31-12-20xx respectievelijk 31-12-20xx-1.

Artikel II

Deze verordening treedt in werking met ingang van de tweede dag na publicatie in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie, met dien verstande dat hij voor het eerst wordt toegepast bij de opstelling van de begrotingen voor het jaar 2006.

Den Haag, (datum)

voorzitter

algemeen secretaris

Toelichting

Algemeen

De aanleiding voor de wijziging van de Verordening financiën bedrijfslichamen 1999 (Vfb 99) ligt in kritische signalen die enkele bedrijfslichamen afgaven over de praktische hanteerbaarheid van de voorschriften die voortvloeien uit de Vfb 99. Met name richtte de kritiek zich op de uniforme indeling van baten en lasten in de in de Vfb 99 onderscheiden hoofdfuncties. Niet alleen de secretariaten maar ook de bestuursleden zouden bij begrotingen en rekeningen moeilijk uit de voeten kunnen met de indeling van activiteiten in (hoofd)functies. Veelal gaven deze schappen aan een sectorale invalshoek te prefereren boven een indeling in (hoofd)functies.

Naar aanleiding van deze signalen zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van alle schappen om te inventariseren welke knelpunten zich in de praktijk voordeden bij het werken met de Vfb 99. Deze inventarisatie alsmede ontwikkelingen op het terrein van de financiële verantwoording door gemeenten en provincies hebben geresulteerd in aanbevelingen om enkele wijzigingen aan te brengen in de Vfb 99. Op 24 november 2004 heeft de Bestuurskamer de aanbevelingen vastgesteld. Hierbij is tevens besloten om de implementatie van al bestaande verantwoordingselementen nog eens te benadrukken, en met name het eerstelijns toezicht van schappen op private organisaties waarmee zij financiële relaties onderhouden te expliciteren. Voorts is op enkele onderdelen (reserves en voorzieningen) aangesloten bij de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (jaareditie 2004) van de Raad voor de Jaarverslaggeving en zijn enkele aanpassingen van meer technische aard doorgevoerd. Zo is het begrip *rubrieken* vervangen door het meer gebruikelijke *baten- en kostensoorten* en zijn enkele lastencategorieën geherdefinieerd.

De voorgestelde wijzigingen geven de schappen meer vrijheid bij de inrichting van de begroting en de rekening. Bovendien wordt op onderdelen aansluiting gezocht bij de administratieve richtlijnen zoals die gelden voor het bedrijfsleven. Anderzijds houdt de wijziging ook een aanscherping en precisering in van de regels die schappen in acht moeten nemen bij het afleggen van verantwoording over externe financiële relaties.

De aanpassingen betreffen de volgende elementen:

1. Inrichting van de toelichting bij begroting en jaarrekening;
2. Regels voor reserves en voorzieningen;
3. Hoofdfuncties:
 - wijzigen benaming hoofdfunctie bestuur;
 - laten vervallen hoofdfunctie algemeen belang;
4. Kostensoorten:
 - splitsen kostensoort diensten door derden;
 - samenvoegen kostensoorten subsidies en (sectorgerichte) diensten door derden;
5. Verantwoording externe financiële relaties.

1. Inrichting van de toelichting bij begroting en jaarrekening

De verplichting om de toelichting¹ in te richten volgens hoofdfuncties is komen te vervallen. Hierdoor ontstaat ruimte voor een meer door het bestuur gewenste inrichting van de toelichting, bijvoorbeeld per sector of per project. Een en ander echter onder handhaving van de verplichting om de begrotingsverordening, respectievelijk het rekeningbesluit in te (blijven) richten naar hoofdfuncties. Dit is onder meer van belang om vergelijkingen tussen schappen onderling mogelijk te maken.

Nu bedrijfslichamen de mogelijkheid krijgen hun begrotingen en rekeningen zo in te richten dat ze beter aansluiten bij de interne organisatie en de wensen van het bestuur, zal dit naar verwachting de herkenbaarheid voor de bestuursleden vergroten en hun verantwoordelijkheidsgevoel voor de financiële jaarstukken versterken.

Indien een schap gebruik maakt van de ruimte om de toelichting niet in te richten volgens hoofdfuncties, zal een aansluiting en vertaling moeten worden gemaakt van de door het schap zelf gekozen indeling naar een opstelling met (hoofd)functies die, zoals gezegd, voor de toezichthouder nog steeds opgeleverd moet worden. Voor de aansluiting tussen de twee verschillende indelingen kan een transponeringstabel worden ontwikkeld. Het toezicht zal zich expliciet mede richten op de kwaliteit van de gevraagde vertaalslag.

Meer vrijheid in de inrichting van de begroting en rekening brengt tevens de plicht met zich om een adequate toelichting te verstrekken bij de verschillende jaarstukken. De toelichting dient zowel beleidsinformatie te bieden aan het bestuur als verantwoordingsinformatie aan de bedrijfsgenoten die immers recht hebben te weten wat er met de opgelegde heffingen wordt gedaan. Er dient zicht te worden geboden op de beoogde en op de gerealiseerde effecten van het beleid en op de wijze waarop de verschillende instrumenten en geldmiddelen daartoe worden ingezet.

Aanbevolen wordt bij de verantwoording in de begroting in te gaan op:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

In de jaarrekening en het jaarverslag gaat het om de vragen:

- Hebben we bereikt wat we hebben beoogd?
- Hebben we gedaan wat we daarvoor zouden doen?
- Heeft het gekost wat we dachten dat het zou kosten?

¹ Het betreft de verticale structuur van de inrichting van de jaarstukken, niet de horizontale indeling in kostensoorten (personeelskosten, reis- en verblijfkosten, huisvestingskosten, enz.).

2. Regels voor reserves en voorzieningen

De regels voor de reserves worden op twee onderdelen gewijzigd:

1. In overeenstemming met de alinea's 307 tot en met 309 van Richtlijn 640² van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving van de Raad voor de Jaarverslaggeving worden reserves onderscheiden naar algemene reserve, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen (artikel 31). Het onderscheid tussen bestemmingsreserve en bestemmingsfonds is gelegen in het feit dat bij een bestemmingsreserve het bestuur de (beperking in de) bestemming heeft bepaald en dus ook weer kan opheffen, zodat in wezen nog steeds sprake is van vrij besteedbaar vermogen, terwijl bij een bestemmingsfonds een beperking van de bestedingsmogelijkheid is aangebracht door een derde, zodat in wezen geen sprake is van vrij besteedbaar vermogen. Hierbij valt te denken aan de substantiële middelen die enkele schappen in het kader van een met de overheid afgesloten convenant dierziektebestrijding beschikbaar moeten hebben bij een uitbraak van een besmettelijke dierziekte. Bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves dienen te worden onderscheiden van voorzieningen. Eerstgenoemde vermogensbestanddelen maken deel uit van het eigen vermogen, terwijl voorzieningen onderdeel zijn van het vreemd vermogen.
2. De norm voor de maximale reserve (artikel 34) wordt niet langer per hoofdfunctie getoetst, en geldt uitsluitend voor de som van de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Dit betekent dat bestemmingsfondsen – eigen vermogen waarbij door derden een bestedingsbeperking is aangebracht – bij de toetsing buiten beschouwing blijven. De reden hiervoor is, dat deze fondsen in het algemeen niet ingezet zullen kunnen worden als buffer.

Besloten is om voor het onderdeel voorzieningen aan te sluiten bij de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen (Richtlijn B10).

De mogelijkheid om voorzieningen te vormen waren in de (oude) Vfb 99 beperkt. In feite konden voorzieningen slechts worden gevormd (a) voor fondsen die in het belang van de bedrijfsgenoten zijn gevormd bij door de minister goedgekeurde verordening, (b) voor groot onderhoud van kantoorgebouwen en (c) voor concrete wachtgeldverplichtingen.

² 307. Het gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht, wordt bij voorkeur aangeduid als Algemene reserve of Overige reserve of Overig (vrij) besteedbaar vermogen.

308. Indien een deel van het eigen vermogen is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan en deze beperking door derden is aangebracht, dient dit deel te worden aangemerkt als bestemmingsfonds. In de toelichting dienen het bedrag en de beperkte doelstelling van ieder bestemmingsfonds te worden vermeld, alsmede de reden van deze beperking en alle overige voorwaarden die door de derden zijn gesteld.

309. Indien de beperking zoals bedoeld in de vorige alinea niet door derden, maar door het bestuur is aangebracht, dient het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen niet te worden aangeduid als bestemmingsfonds, maar te worden genoemd: bestemmingsreserve. In de toelichting dienen het bedrag en de beperkte doelstelling van iedere bestemmingsreserve te worden vermeld, alsmede het feit dat het bestuur deze beperking heeft aangebracht.

3. Indeling in hoofdfuncties

3.1 Benaming hoofdfunctie bestuur gewijzigd in hoofdfunctie bestuur en algemeen

‘Bestuur’ kan suggereren dat de lasten uitsluitend drukken op (de vergaderingen van) het bestuur, terwijl deze hoofdfunctie ook ruimte biedt om de aan het bestuur toe te rekenen kosten van het ondersteunend apparaat (personeelskosten secretariaat, huisvestingskosten, accountants- en incassokosten) te verantwoorden. Er is (idealiter) een nauwe relatie tussen deze hoofdfunctie en de algemene of huishoudelijke heffing, waaruit de algemene kosten worden gedekt. De aanduiding bestuur en algemeen dekt de lading beter.

3.2 Hoofdfunctie algemeen belang vervallen

Tot en met het begrotingsjaar 2004 verantwoorden de bedrijfslichamen relatief weinig in de hoofdfunctie algemeen belang: productschappen 7 procent van de lasten, bedrijfschappen 6 procent van de lasten. Besloten is de hoofdfunctie te schrappen, vanuit de overwegingen dat het bij handhaving lijkt alsof de schappen zich maar weinig inzetten voor het algemeen belang, terwijl bovendien de indruk wordt gewekt dat de overige hoofdfuncties (markt, product en dienst, arbeid) weinig of niets bijdragen aan doelstellingen van algemeen belang. Alle activiteiten van bedrijfslichamen dienen gericht te zijn op het bevorderen van het algemeen belang (artikel 71 Wet bo).

4. Kostensoorten

4.1 Kostensoort diensten door derden gesplitst

Onderscheiden is tussen (a) diensten door derden die rechtstreeks gericht zijn op de sector, zoals de uitbesteding van een promotiecampagne, en (b) diensten door derden die gericht zijn op het functioneren van het schap als organisatie, zoals accountantskosten en automatiseringskosten.

De diensten, bedoeld onder (a) vloeien rechtstreeks voort uit artikel 71 van de Wet bo, terwijl de diensten onder (b) in feite –voorwaardenscheppende– organisatiekosten zijn. De onder (a) bedoelde sectorgerichte diensten door derden worden verantwoord in kostensoort 6. Financiële relaties. De onder (b) bedoelde diensten worden verantwoord in kostensoort 7. Diensten door derden.

4.2 Kostensoort subsidies en (sectorgerichte) diensten door derden samengevoegd

Nu de in paragraaf 4.1 onderscheiden organisatiegerichte diensten door derden zijn afgesplitst van de sectorgerichte diensten, is de afzonderlijke verantwoording van sectorgerichte diensten door derden en subsidies niet langer zinvol. Op beide soorten externe financiële relaties is het verantwoordingsregime van hoofdstuk 4 Financiële relaties van het Besluit beleidsregels Bestuurskamer (RE 8/2003) van toepassing. Een scherpe afbakening van subsidies en sectorgerichte diensten door derden is niet goed mogelijk gebleken. In de praktijk is gebleken dat de verschillende schappen om uiteenlopende redenen heel verschillend omgaan met de definiëring van beide kostensoorten. Besloten is dan ook om de kostensoorten Subsidies en (sectorgerichte) Diensten door derden samen te voegen tot de nieuwe kostensoort Financiële relaties.

5. Verantwoording externe financiële relaties

Hoofdstuk 4 van het Besluit beleidsregels Bestuurskamer heeft betrekking op financiële relaties die bedrijfslichamen aangaan of voortzetten. Artikel 4.1.2 van het besluit geeft

aan dat een bedrijfslichaam schriftelijk toelicht op welke wijze de financiële relatie aan de daaraan gestelde uitgangspunten voldoet.

De onderhavige wijziging van de Vfb 99 is aangegrepen om nader te preciseren op welke wijze de verantwoording van financiële relaties door bedrijfslichamen dient plaats te vinden:

- *In begroting en rekening:*
 - expliciet aangeven in hoeverre de financiële relatie voldoet aan de punten a t/m e van artikel 4.1.1 van het Besluit beleidsregels Bestuurskamer (PBO-toets);
 - vermelden van de organisaties waaraan (exploitatie-)subsidies en majeure opdrachten worden verstrekt, inclusief de daarmee gemoeide bedragen (Awb en Besluit beleidsregels Bestuurskamer). Hierbij wordt onderscheiden naar benoemingsgerechtigde organisaties en instellingen waarin deze organisaties participeren enerzijds, en anderzijds de overige organisaties. Bij de eerste categorie gaat het vanwege de inherente kwetsbaarheid om alle financiële relaties, terwijl bij de laatste categorie een ondergrens is aangebracht in de omvang van de financiële relatie.
- *In jaarverslag:*
 - vermelden van bestuursleden en schapsfunctionarissen die tevens bestuurlijke functies bekleden in organisaties waarmee financiële relaties worden onderhouden;
 - informatie over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de externe financiële relaties als onderdeel van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het functioneren van het schap (zie ook artikel 19 van de Vfb 99). Dit laat onverlet dat ook in de jaarlijkse rekening of het jaarverslag verantwoording wordt afgelegd over de doelmatigheid van het gevoerde financiële beleid.
- *In jaarverslag of in een afzonderlijk verslag:*
vijfjaarlijks³ evaluatieverslag omtrent de doelmatigheid en doeltreffendheid van de externe financiële relaties, aan de hand van de elementen van de PBO-toets.

Het bovenstaande impliceert dat het in eerste instantie het schap zelf is dat zorg dient te dragen voor een adequaat toezicht op de rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen die in de vorm van subsidies of anderszins naar derden-organisaties toevloeien. Door daarover vervolgens verantwoording af te leggen in de eigen jaarstukken is het ook voor derden, waaronder de toezichthouder, mogelijk daar inzicht in te krijgen.

Den Haag, (datum)

voorzitter

algemeen secretaris

³ De Algemene wet bestuursrecht schrijft voor dat bestuursorganen ten minste eenmaal in de vijf jaar een verslag publiceren over de doeltreffendheid en effecten van subsidies in de praktijk. Met het Besluit beleidsregels Bestuurskamer is deze bepaling voor de bedrijfslichamen uitgebreid tot alle (sectorgerichte) financiële relaties.